

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
СЕРІЯ: ПЕДАГОГІКА

2(35)' 2025

ЗАСНОВАНИЙ
У ВЕРЕСНІ 2008 РОКУ

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА РІК

ЗАПОРІЖЖЯ
2025

УДК 378 (066)
ББК 74.58
Н 34

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- ВЕНЦЕВА Надія** – доктор педагогічних наук, професор кафедри менеджменту та адміністрування, Бердянський державний педагогічний університет (Україна);
- ВОРОВКА Маргарита** – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);
- КОЛЕВА Красимира** – доктор філології, лектор, Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський» (Республіка Болгарія);
- КОНОВАЛЕНКО Тетяна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);
- КРУГЛИК Владислав** – доктор педагогічних наук, професор кафедри інформатики і кібернетики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);
- КУЧАЙ Тетяна** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології, Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (Україна);
- ЛЯПУНОВА Валентина** – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);
- МАКСИМОВ Олександр** – доктор педагогічних наук, професор кафедри хімії та хімічної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);
- НЕЧИПОРЕНКО Валентина** – доктор педагогічних наук, професор, ректор, Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (Україна);
- ПАВЛЕНКО Анатолій** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи, Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (Україна);
- ПОЗДНЯКОВА Олена** – доктор педагогічних наук, перший проректор, доцент кафедри спеціальної освіти та психології, Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (Україна);
- ПОЗДНЯКОВА-КИРБЯТ'ЄВА Елліна** – доктор соціологічних наук, професор, проректор з навчальної роботи, Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (Україна);
- СЕГЕДА Наталя** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна);
- ФУНТИКОВА Ольга** – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти, Маріупольський державний університет (Україна);
- ЦОКУР Ольга** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри романо-германської філології і методики викладання іноземних мов, Міжнародний гуманітарний університет (Україна);
- ШЕВЧЕНКО Юлія** – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна).

РЕДАКЦІЯ

- Головний редактор**
СЕГЕДА Наталя
- Заступник головного редактора**
КОНОВАЛЕНКО Тетяна
- Відповідальний редактор**
ДУБЯГА Світлана
- Редактор-перекладач**
БАРАНЦОВА Ірина
- Коректор**
МАДЕНОВА Олена
- Комп'ютерна верстка**
ОДНОРОГ Тетяна
- Адреса редакції**
вул. Наукового містечка, 59,
м. Запоріжжя, Запорізька область,
Україна, 69000
e-mail: pedagogy@mdpu.org.ua

Присвячений актуальним проблемам гуманітаризації і гуманізації освіти. Автори розглядають освітні феномени та явища у філософсько-антропологічному вимірі, порушують проблеми творчого розвитку суб'єктів навчання і виховання, висвітлюють концептуальні позиції та експериментальні методики щодо вдосконалення сучасної педагогічної освіти.

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького протокол №5 від 21 листопада 2025 року

<http://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv>

Входить до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») з педагогічних наук (спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки, 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта, 015 Професійна освіта відповідно до Наказу МОН України від 02.07.2020 №886.
<http://nfv.ukrintei.ua/view/5b1925e27847426a2d0ab4b6>

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 14524-3495Р від 15.09.2008 р.
Свідоцтво про державну перереєстрацію
КВ № 22131-12031 ПР від 16.05.2016 р.

doi: 10.33842/22195203-2024-2-33-58

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2025

ЗМІСТ

ОСВІТА У ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИХ РЕФЛЕКСІЯХ

Зіненко Наталя	
Неологізми в сучасних англійських засобах ЗМІ	7
Барбашова Ірина	
Кластеризація – ознака партнерства та кооперації у сфері вищої освіти в Україні.....	16
Биков Валерій, Рогушина Юлія, Кохан Олександр, Євтушок Іван, Литовченко Олександра	
Онтологічний підхід до аналізу цифрових навичок користувачів аналітичних порталів: досвід опитування редакторів УЕЕО	23
Бунчук Оксана	
Духовно-моральна культура сучасної молоді як об’єкт педагогічного аналізу.....	35
Гузь Наталія, Гузь Володимир	
Психолого-педагогічний супровід батьків дітей раннього віку у подоланні стресу та тривоги..	40
Дубяга Світлана, Дьоміна Владислава	
Європейські підходи до мовної освіти учнів з особливими освітніми потребами	50
Коноваленко Тетяна, Загоруйко Людмила	
Вплив міжнародних проєктів на досконалість навчання і викладання у вищій освіті України...	56
Федюніна Олена	
Інтеграція європейських стандартів академічної доброчесності у підготовку вчителя-філолога.....	68
Шевченко Юлія, Кондратенко Валентина	
Готовність здобувачів педагогічних спеціальностей до формування толерантності як європейської цінності у дітей в інклюзивному класі.....	75

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Баранцова Ірина	
Міжкультурні ігрові прийоми до викладання мови.....	81
Вахняк Надія	
Педагогічні умови успішної адаптації дітей раннього віку до освітнього середовища закладу дошкільної освіти	89
Воровка Маргарита	
Комплекс умов із реалізації дидактичного потенціалу інформаційних технологій у математичному розвитку дітей шкільного віку	98
Врубель Ганна	
Роль музикотерапії в структурі сучасних здоров’язберігаючих освітніх технологій.....	104
Ляпунова Валентина, Волік Наталія	
Способи використання когнітивного розвитку індивіда для покращення освіти дітей дошкільного віку	111
Полякова Лариса	
Козацькі освітні традиції та використання їх елементів для виховання патріотизму в молоді ..	119
Черкашина Крістіна	
Застосування методів розвитку критичного мислення у початковій освіті	125
Шершньова Олена	
Вплив інклюзивного освітнього середовища на розвиток техніки мовлення та комунікативної культури дітей молодшого шкільного віку	131

СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Барус Маріанна, Дюжикова Юлія, Скрипська Ольга, Четвертак Тетяна	
Використання методу проєктів у вивченні органічної хімії.....	137
Борідко Ольга	
Інтерактивні методи навчання як чинник формування ефективної комунікації у студентів вищої школи	145

Братченко Андрій, Батарейна Ірина	
Практичне застосування програмного забезпечення системи прийняття рішень у грі з природою в освітньому процесі.....	150
Дюжикова Тетяна, Максимов Олександр, Кулик Ірина	
Навчально-методичне забезпечення професійної підготовки майбутнього вчителя хімії в сучасних умовах.....	158
Жейнова Світлана, Солонська Альона	
Виховання дітей раннього віку в Україні в умовах воєнного стану: виклики та перспективи...	167
Каспер Ірина	
Нейрофізіологічні порушення та психогенні фактори заїкання у дітей в умовах воєнного стресу: логопедичні аспекти допомоги.....	175
Кохан Олександр, Савченко Вадим, Євтушок Іван, Литовченко Олександра	
Форми і методи розвитку цифрової компетентності наукових працівників – редакторів електронної енциклопедії освіти.....	180
Крашеніннік Ірина, Конюхов Сергій, Кожевников Петро	
Зміст та методи навчання основ програмування мовою Python майбутніх учителів інформатики.....	185
Маслова Аліна, Топалов Євген, Гончарова Ольга	
Іншомовна фонетична компетентність у професійній підготовці здобувачів ЗВО: порівняльний аналіз британського та американського варіантів англійської мови	194
Муртазієв Ернест, Кирієнко Максим	
Інтеграція математичної статистики у процес педагогічної діагностики рівня здоров'язбережувальної компетентності	200
Переверзєва Олена	
Основні завдання для вчителя музичного мистецтва в процесі самостійної роботи над хоровим строем	206
Сіциліцин Юрій	
Педагогічні умови організації дистанційних конкурсів з програмування в LMS Moodle на основі інтеграції з платформою Domjudge.....	219
Таблер Тетяна	
Сучасні інтерактивні комп'ютерні онлайн-ресурси другого і третього рівнів інтерактивності: аналіз, класифікація, досвід використання та педагогічна ефективність.....	227
Чайковська Ульяна	
Мовленнєві навички як складова професійної мобільності випускників вищої школи.....	236
Яцишин Анна, Буров Олександр, Кондратова Людмила	
Інтеграція генеративного штучного інтелекту у професійний розвиток менеджерів освіти	241

АСПІРАНТСЬКІ СТУДІЇ

Абдульвапова Діана	
Використання цифрових технологій у логопедичній практиці: можливості та виклики.....	250
Марусяк Ольга, Негрій Ольга	
Вплив сенсорної інтеграції на розвиток пізнавальної діяльності дітей дошкільного та шкільного віку з особливими освітніми потребами	257
Негрій Ірина	
Батьківське виховання як чинник розвитку української національної ідентичності у старшому дошкільному віці	265
Поліщук Анна	
Виховання толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивній групі.....	273
Прощенкова Єлизавета	
Використання таксономії Б. Блума для планування уроку англійської мови в старших класах ЗЗСО	279
Явор Ірина	
Сучасні підходи до діагностики мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку	285
Відомості про авторів	291

CONTENTS

EDUCATION IN PHILOSOPHICAL AND ANTHROPOLOGICAL REFLECTIONS

Natalia Zinenko	
Neologisms in modern English mass-media.....	7
Barbashova Iryna	
Clustering as a feature of partnership and cooperation in higher education of Ukraine	16
Bykov Valerii, Rogushina Yuliia, Kokhan Oleksandr, Yevtushok Ivan, Lytovchenko Oleksandra	
Ontological approach to analysis of digital skills of users of analytical portals: experience of surveying UEEO editors	23
Bunchuk Oksana	
Spiritual and moral culture of modern youth as an object of pedagogical analysis.....	35
Huz Nataliia, Huz Volodymyr	
Psychological and pedagogical support for parents of young children in overcoming stress and anxiety	40
Dubiaha Svitlana, Domina Vladyslava	
European approaches to language education of students with special education needs.....	50
Konovalenko Tetiana, Zagoruiko Liudmyla	
The impact of international projects on learning and teaching excellence in Ukrainian higher education.....	56
Fediunina Olena	
Integration of European standards of academic integrity in the training of philology teachers	68
Shevchenko Yuliia, Kondratenko Valentyna	
The Readiness of Pedagogical Specialties Students to Foster Tolerance as an European Value among Children in an Inclusive Classroom.....	75

PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY OF THE CREATIVE PERSONALITY DEVELOPMENT

Barantsova Iryna	
Cross-cultural game-based approaches in language teaching.....	81
Vakhniak Nadiia	
Pedagogical conditions for the successful adaptation of young children to the educational environment of a preschool education institution.....	89
Vorovka Margaryta	
A set of conditions for the implementation of the didactic potential of information technologies in the mathematical development of school-age children.....	98
Vrubel Anna	
The role of music therapy in the structure of modern health-protecting educational technologies	104
Liapunova Valentyna, Volik Natalia	
Ways of using the individual's cognitive development to improve the education of preschool children.....	111
Poliakova Larysa	
Cossack educational traditions and the use of their elements for upbringing of patriotism in youth ..	119
Cherkashyna Kristina	
Application of methods for developing critical thinking in primary education.....	125
Shershnova Olena	
The influence of an inclusive educational environment on the development of speech techniques and communicative culture of younger school-age children.....	131

CONTEMPORARY PEDAGOGICAL EDUCATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

Barus Marianna, Diuzhykova Yuliia, Skrypska Olga, Chetvertak Tetiana	
Using the project method in the study of organic chemistry	137

Boridko Olha	
Interactive teaching methods as a factor of forming effective communication among higher education students.....	145
Bratchenko Andrii, Batareina Iryna	
Practical application of decision-making system software in the game with nature in the educational process	150
Diuzhykova Tetiana, Maksymov Oleksandr, Kulyk Iryna	
Educational and methodological provision of training of future chemistry teachers in modern conditions	158
Zheinova Svitlana, Solonska Alona	
Early children's education in Ukraine under martial law: challenges and prospects.....	167
Kasper Iryna	
Neurophysiological disorders and psychogenic factors of stuttering in children under war-related stress: speech therapy intervention aspects	175
Kokhan Oleksandr, Savchenko Vadym, Yevtushok Ivan, Lytovchenko Oleksandra	
Forms and methods of developing digital competence of researchers – editors of the electronic encyclopedia of education.....	180
Krashennik Iryna, Koniukhov Serhii, Kozhevnykov Petro	
Content and methods of teaching the basics of Python programming to future computer science teachers	185
Maslova Alina, Topalov Yevhen, Goncharova Olga	
Foreign language phonetic competence in the professional training of higher education students: a comparative analysis of British and American English variants.....	194
Murtaziev Ernest, Kyriienko Maksym	
Integration of mathematical statistics into the process of pedagogical diagnostics of the level of health-preserving competence	200
Pereverzeva Olena	
Main tasks for a music teacher in the process of independent work on choral structure	206
Sitsylitsyn Yuri	
Pedagogical conditions for organizing distance programming contests in LMS Moodle based on integration with the Domjudge platform.....	219
Tabler Tetiana	
Modern interactive computer-based online resources of the second and third levels of interactivity: analysis, classification, practical application and pedagogical effectiveness.....	227
Chaikovska Uliana	
Speech skills as a component of professional mobility of higher education graduates	236
Yatsyshyn Anna, Burov Oleksandr, Kondratova Liudmyla	
Integrating artificial intelligence into the professional development of education managers	241

POST-GRADUAL WORKSHOP

Abdulvapova Diana	
Using digital technologies in speech practice: opportunities and challenges.....	250
Marusiak Olha, Nehrii Olha	
The influence of sensory integration on the development of cognitive activity in preschool and school age children with special education needs	257
Nehrii Iryna	
The role of parental upbringing in shaping Ukrainian national identity in older preschool children ..	265
Polishchuk Anna	
Cultivating a tolerant attitude towards children with special education needs in an inclusive group..	273
Proshchenkova Yelyzaveta	
Applying Bloom's Taxonomy in Planning English Language Lessons for Upper Secondary School Students	279
Yavor Iryna	
Modern approaches to the diagnosis of speech disorders in preschool children	285
Information about authors	294

УДК 373.3.064.3-056.24(477)

ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК ТЕХНІКИ МОВЛЕННЯ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Олена Шершньова

*Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького***Анотація:**

У статті розглянуто особливості впливу інклюзивного навчання на формування мовленнєвих умінь, розвиток комунікативної компетентності та вдосконалення техніки мовлення учнів початкової школи. Визначено, що інклюзивне середовище сприяє не лише засвоєнню навчального матеріалу, а й гармонійному мовленнєвому, соціально-емоційному та особистісному розвитку дитини. Проаналізовано значення інтерактивних форм роботи, групових завдань, логопедичних і дихальних вправ, які позитивно впливають на дикцію, темп, інтонаційну виразність, правильність звукомови та загальну мовленнєву активність дітей.

Показано, що взаємодія дітей з типовим розвитком і з особливими освітніми потребами сприяє формуванню толерантності, взаєморозуміння, розвитку емоційного інтелекту та культури спілкування. Особлива увага приділяється ролі вчителя, асистента, логопеда та тьютора у створенні позитивного мовленнєвого середовища, забезпеченні психологічного комфорту й підтримці кожної дитини відповідно до її індивідуальних можливостей.

Зроблено висновок, що інклюзивне освітнє середовище є потужним чинником розвитку техніки мовлення та комунікативної культури, оскільки поєднує навчальну, виховну й корекційно-розвивальну функції. Системна робота в цьому напрямі формує у дітей молодшого шкільного віку впевненість у спілкуванні, здатність до самовираження, взаємодії та соціальної адаптації.

Ключові слова:

інклюзивне освітнє середовище; техніка мовлення; комунікативна культура; діти молодшого шкільного віку; мовленнєвий розвиток; педагогічна підтримка; соціальна адаптація.

Resume:

Shershnova Olena. The influence of an inclusive educational environment on the development of speech techniques and communicative culture of younger school-age children.

The article examines the features of the influence of inclusive education on the formation of speech skills, the development of communicative competence and the improvement of speech technique of primary school students. It is determined that an inclusive environment contributes not only to the assimilation of educational material, but also to the harmonious speech, socio-emotional and personal development of the child. The significance of interactive forms of work, group tasks, speech therapy and breathing exercises, which have a positive effect on diction, pace, intonation expressiveness, correct pronunciation and general speech activity of children, is analyzed.

It is shown that the interaction of children with typical development and with special educational needs contributes to the formation of tolerance, mutual understanding, the development of emotional intelligence and a culture of communication. Special attention is paid to the role of the teacher, assistant, speech therapist and tutor in creating a positive speech environment, ensuring psychological comfort and supporting children according to their individual capabilities.

It is concluded that an inclusive educational environment is a powerful factor in the development of speech technique and communicative culture, as it combines educational, correctional and developmental functions. Systematic work in this direction forms confidence in communication, the ability to express oneself, interact and social adapt in primary school children.

Key words:

inclusive educational environment; speech technique; communicative culture; primary school children; speech development; pedagogical support; social adaptation.

Постановка проблеми. Сучасна система освіти України перебуває на етапі трансформації, що передбачає створення інклюзивного освітнього середовища, спрямованого на забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх дітей, незалежно від їхніх освітніх потреб і можливостей. Одним із ключових завдань початкової освіти є формування техніки мовлення та комунікативної культури як основи для подальшої соціалізації, ефективного навчання та розвитку особистості.

Інклюзивне освітнє середовище має подвійний вплив на формування мовленнєвих умінь молодших школярів: з одного боку, воно створює природні умови для міжособистісного спілкування та співпраці, а з іншого – потребує спеціально організованої педагогічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Розвиток техніки мовлення і формування комунікативної культури у дітей молодшого шкільного віку є базовим чинником успішної соціалізації, навчальної діяльності та подальшого академічного успіху. Інклюзивне освітнє

середовище, спрямоване на забезпечення рівних можливостей для дітей з особливими освітніми потребами (ООП) і типових дітей, створює специфічні педагогічні умови, що можуть як сприяти, так і обмежувати формування мовленнєвих навичок.

У зв'язку з цим актуалізується потреба науково обґрунтувати, як саме інклюзивне середовище впливає на розвиток техніки мовлення і комунікативної культури, які чинники сприяють або гальмують цей процес, і які педагогічні умови забезпечують його ефективність.

Розв'язання зазначеної проблеми має важливе значення для теорії та практики інклюзивної педагогіки, логопедії та методики навчання української мови у початковій школі, а також для підготовки педагогічних кадрів до роботи в інклюзивному освітньому просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема мовленнєвого розвитку дітей молодшого шкільного віку в умовах інклюзивного освітнього

середовища посідає провідне місце у сучасних педагогічних студіях. Ця проблематика активно розробляється як українськими, так і зарубіжними науковцями (Т. Сак, Н. Софій, А. Колупаєва, І. Демченко, Л. Шевчук, О. Таран, О. Мартиненко та ін.), які підкреслюють, що інклюзивне навчання створює умови для гармонійного розвитку соціальної, емоційної та комунікативної компетентностей учнів. Залучення дітей з особливими освітніми потребами до спільного освітнього простору сприяє формуванню позитивного досвіду співпраці, толерантності та взаєморозуміння.

Науковці акцентують увагу на тому, що результативність інклюзивного навчання безпосередньо залежить від рівня професійної підготовки педагогічних кадрів, міждисциплінарної взаємодії фахівців (учителя, логопеда, психолога, асистента вчителя), а також від наявності методичної підтримки, спрямованої на розвиток мовленнєвих і комунікативних умінь учнів. Недостатній психолого-педагогічний супровід, зауважують дослідники, може призвести до зниження ефективності мовленнєвого розвитку, утруднень у формуванні культури спілкування та соціальної взаємодії.

Психолого-педагогічні аспекти формування техніки мовлення ґрунтовно досліджували Л. Венгер, Л. Щерба, О. Беляєв, які розглядали мовлення як складну психофізіологічну систему, що включає артикуляційний, дихальний, голосовий, інтонаційний та темпоритмічний компоненти. Вчені підкреслюють, що розвиток техніки мовлення потребує системної, спеціально організованої діяльності, що поєднує вправи на дихання, артикуляцію, дикцію, а також створення позитивного емоційного фону у класі.

Розвиток комунікативної культури молодших школярів у процесі інклюзивного навчання досліджували О. Савченко, Т. Піроженко, Н. Гавриш, які наголошують на ролі педагогічного середовища, побудованого на засадах гуманізму, толерантності, співпраці та емпатії. Таке середовище сприяє формуванню культури спілкування, умінь адекватно висловлювати власні думки, слухати співрозмовника, налагоджувати конструктивну взаємодію.

Формулювання цілей. Водночас аналіз сучасного наукового дискурсу свідчить про фрагментарність досліджень, що розкривають комплексний вплив інклюзивного середовища саме на розвиток техніки мовлення та комунікативної культури дітей молодшого шкільного віку. Недостатньо вивченими залишаються педагогічні умови, ефективні методики та технології, здатні забезпечити системний розвиток мовленнєвої компетентності

в інклюзивному контексті. Це зумовлює актуальність і наукову новизну обраного напрямку дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мовленнєвий розвиток молодших школярів є визначальним чинником становлення особистості, її соціальної адаптації та успішної навчальної діяльності в умовах реалізації Концепції Нової української школи. У контексті інклюзивної освіти мовлення набуває статусу інтеграційного інструмента, який забезпечує пізнання, самовираження та міжособистісну взаємодію дітей з різними освітніми потребами.

Інклюзивне освітнє середовище, відповідно до підходів А. Колупаєвої, Н. Софій, Л. Шевчук, L. Florian, M. Ainscow, розглядається як соціально-педагогічна система, що базується на принципах рівності, партнерства, доступності та педагогічної підтримки. Воно не лише сприяє академічному зростанню учнів, а й стимулює розвиток мовленнєвої активності, формування комунікативних стратегій, позитивного ставлення до різноманітності людського досвіду.

Зі зростанням кількості дітей із порушеннями мовлення дедалі очевиднішою стає проблема їхньої адаптації до соціального середовища та труднощі у встановленні ефективної взаємодії з однолітками, педагогами та іншими учасниками освітнього процесу. Навіть незначні мовленнєві відхилення можуть негативно впливати на особистісний розвиток дитини, її самооцінку та впевненість у власних можливостях. Такі порушення ускладнюють процес комунікації, що своєю чергою знижує якість міжособистісних стосунків і може призводити до емоційної ізоляції.

Взаємодія з однолітками відіграє ключову роль у процесі соціалізації: у спілкуванні з ними дитина вчиться розуміти соціальні норми, набуває навичок співпраці, емпатії, спільної діяльності. Спостерігаючи за поведінкою ровесників, вона засвоює моделі соціально прийнятної поведінки та формує власну систему цінностей. Отже, спілкування й колективна діяльність виступають необхідними умовами гармонійного соціально-емоційного розвитку дитини.

У цьому контексті особливого значення набуває інклюзивне навчання, яке створює умови для рівноправної участі дітей із порушеннями мовлення в освітньому процесі. Інклюзивне середовище не лише сприяє подоланню комунікативних бар'єрів, а й стимулює розвиток емоційної сфери, формування позитивної самооцінки та відчуття приналежності до колективу. Саме тому вивчення впливу інклюзивної освіти на соціально-емоційний розвиток дітей із мовленнєвими порушеннями є

надзвичайно актуальним завданням сучасної педагогічної науки.

У молодшому шкільному віці формування техніки мовлення передбачає цілеспрямовану роботу над диханням, артикуляцією, голосом, темпом, інтонацією й дикцією. Саме в цей період активно розвиваються психофізіологічні механізми мовлення, які забезпечують перехід від елементарного вербального спілкування до усвідомленого, граматично правильного, емоційно виразного мовлення. Для дітей з ООП цей процес є складнішим через наявність сенсорних, моторних чи когнітивних порушень, тому потребує індивідуального підходу, адаптованих методів та інтеграції логопедичних засобів навчання.

Одним із провідних напрямів розвитку техніки мовлення в інклюзивному класі є створення мовленнєво активного освітнього середовища, що спонукає дітей до взаємодії, діалогу, обговорення, коментування власних дій. Ефективними методами визнано використання рольових ігор, мовленнєвих тренінгів, дихальних і логопедичних вправ, групових завдань на розвиток дикції, темпу та інтонації. Високий потенціал має застосування мультимедійних технологій, які сприяють кращому сприйманню звукових і ритмічних характеристик мовлення.

Метою розвитку комунікативної компетентності є формування культури усного та писемного мовлення як основи вільного спілкування, самовираження й особистісного становлення дитини. Компетентна особистість характеризується здатністю до самопізнання, самореалізації, усвідомлення власного життєвого шляху та відповідального ставлення до свого життя і здоров'я.

Сучасний учень початкової школи має володіти широким спектром якостей і вмінь, серед яких - комунікабельність, здатність до командної взаємодії, уміння здобувати й аналізувати інформацію з різних джерел.

Питання розвитку мовлення дітей молодшого шкільного віку традиційно перебуває в центрі уваги науковців і педагогів. Так, Л. Виготський підкреслював природність діалогічного мовлення, що проявляється через емоційність, жести, короткі реакції, та вказував на виразність і змістовне збагачення монологічної форми. М. Вашуленко визначав мовну особистість як людину, готову до мовленнєвої діяльності, яка не лише володіє знаннями про мову, а й уміє ефективно застосовувати їх у практиці.

Сучасні дослідники (М. Вашуленко, О. Савченко, Л. Федоренко) виступають за побудову курсу української мови на засадах особистісно-діяльнісного підходу. Це знайшло відображення у нових Державних стандартах

початкової освіти, де провідною визначено мовленнєву лінію навчання, спрямовану на формування комунікативних умінь учнів.

Разом із тим, процес розвитку мовлення молодших школярів ускладнюється низкою чинників:

- збідненням активного словника учнів і зниженням культури спілкування на тлі багатства української мови;
- недостатнім використанням фольклору, зокрема малих жанрів, у мовленнєвій практиці;
- обмеженістю сімейного спілкування;
- домінуванням мовлення вчителя під час уроків;
- заміною живого діалогу впливом ЗМІ та інформаційних технологій.

Для подолання цих труднощів школа має створювати умови для розвитку комунікативної компетентності й творчої активності учнів. У цьому контексті актуальним є мовний кодекс В. Сухомлинського, спрямований на виховання мовної особистості з високим рівнем емоційно-мовленнєвої культури.

Розвиток мовної особистості можливий лише за умови реалізації комунікативно-діяльнісного підходу, що передбачає взаємопов'язаний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності: слухання, говоріння, читання, письма.

Важливими дидактичними умовами ефективного розвитку мовлення є:

- зразкове мовлення педагогів і батьків;
- послідовне формування всіх видів мовленнєвої діяльності;
- активізація учнів шляхом застосування діяльнісного підходу;
- урахування індивідуальних особливостей дітей, зокрема тих, що мають комунікативні труднощі;
- використання комплексних навчально-методичних матеріалів;
- організація позаурочної мовленнєвої діяльності;
- створення мовленнєво збагаченого освітнього середовища.

З психологічного погляду мовлення молодших школярів вирізняється високою емоційністю та жестикуляцією, однак недостатньою логічністю, зв'язністю і точністю висловлювань. Тому педагог має сприяти створенню таких ситуацій, у яких дитина відчує потребу висловитися, поділитися думками, емоціями, тобто комунікація має бути мотивованою.

Значної уваги потребують діти з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовлення. Для таких учнів характерні порушення координації рухів, знижена працездатність,

емоційна нестійкість, неуважність, що впливає на їхню комунікативну активність.

Вчасне залучення дітей з порушеннями мовлення до інклюзивного навчання має великі переваги для їхнього розвитку. Діти з ООП, зокрема:

- отримують можливість спілкування з однолітками,
- знаходяться в сприятливому мовному середовищі,
- навчаються виражати свої думки з ранніх років,
- долають страх бути незрозумілими,
- покращується когнітивний, моторний та соціально-емоційний розвиток дитини.

Успішність інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у суспільство передусім залежить від глибокого аналізу індивідуальних особливостей кожної дитини та створення оптимальних умов для отримання та закріплення необхідного соціального досвіду. Критичним елементом розвитку соціальної компетентності дитини та її здатності адаптуватися до реалій світу є формування здатності долати труднощі та перешкоди.

Одним із поширених хибних уявлень про дітей із порушеннями розвитку є думка, що вони замкнуті, байдужі або не потребують спілкування з ровесниками. Насправді ж більшість таких дітей мають природне прагнення до комунікації, однак через певні психофізіологічні чи мовленнєві особливості не завжди володіють необхідними навичками для її ефективної реалізації. Саме тому головним завданням інклюзивної освіти є не лише забезпечення спільного навчання дітей із різними потребами, а й створення сприятливого психологічного клімату, у якому кожна дитина почуватиметься прийнятою, зрозумілою та цінною частиною колективу.

Успішна інтеграція дітей із порушеннями розвитку безпосередньо залежить від рівня мотивації всіх учасників освітнього процесу - самих учнів, їхніх батьків, педагогів і навіть однокласників. Педагог виступає ключовою фігурою, адже саме він формує атмосферу довіри, взаємопідтримки та емпатії в колективі. Для цього важливо не лише дотримуватися елементарних правил толерантного спілкування, а й цілеспрямовано виховувати в дітей повагу до індивідуальних відмінностей, вміння співпереживати, допомагати одне одному та адекватно реагувати на особливості поведінки своїх однокласників.

Попри бажання бути частиною колективу, діти з особливими освітніми потребами нерідко уникають активної участі у спілкуванні через невпевненість у собі, страх бути відкинутими або недостатній рівень комунікативної

компетентності. Тому вчитель має допомогти їм поступово долати внутрішні бар'єри, формувати позитивний образ власного «Я» і розвивати вміння ініціювати контакт з ровесниками. Ефективними можуть бути методи спільних ігор, групових творчих завдань, ролевих ситуацій, колективних проєктів, які сприяють налагодженню міжособистісних зв'язків.

Надзвичайно важливо, щоб педагог демонстрував особистий приклад відкритого, чуйного та доброзичливого спілкування. Адже саме поведінка вчителя слугує для дітей моделлю соціальної взаємодії. Через спостереження за вчителем школярі засвоюють норми етичної поведінки, вчать поважати і приймати інших, навіть якщо ті відрізняються від більшості.

Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами - це не разовий захід, а тривалий і структурований процес, який потребує ретельного планування та системної підтримки. Учитель має заздалегідь продумати шляхи організації комунікації в інклюзивному класі, методи адаптації навчального матеріалу, способи залучення всіх учнів до спільної діяльності. Важливо, щоб від самого початку навчального року була створена атмосфера взаємоповаги й довіри, де кожна дитина відчуває себе частиною колективу.

Хоча педагог не може змусити учнів спілкуватися чи дружити, він здатен цілеспрямовано формувати моральну свідомість, гуманістичні цінності та соціальну відповідальність школярів. Саме на цих засадах вибудовується справжнє інклюзивне середовище, у якому всі діти - незалежно від особливостей розвитку - мають рівні можливості для спілкування, самовираження та особистісного зростання.

Одним із найефективніших засобів розвитку мовлення таких дітей є використання ігрових методів навчання, які сприяють розвитку уваги, спостережливості, уяви, мислення. Гра допомагає дітям навчатися природно, невимушено, в умовах позитивних емоцій.

Ключова роль у цьому процесі належить учителю початкових класів, який виступає організатором комунікативної діяльності, модератором групової взаємодії та фасилітатором розвитку толерантності серед дітей. Його професійна діяльність має поєднувати навчальну, виховну та корекційно-розвивальну складові, забезпечуючи формування мовленнєвих і соціально-комунікативних компетентностей учнів. Важливим чинником успішності є партнерська взаємодія педагога з логопедом, практичним психологом, асистентом учителя та батьками дитини.

Результати досліджень доводять, що ефективність розвитку техніки мовлення в інклюзивному навчанні зростає за таких умов:

- системне застосування диференційованих, індивідуалізованих і корекційно-розвивальних методик;
- організація спільної мовленнєвої діяльності учнів із різним рівнем мовленнєвого розвитку;
- системну логопедичну підтримку в межах навчального процесу;
- взаємодію вчителя, логопеда, асистента вчителя та батьків;
- формування толерантного середовища співпраці у класі;
- створення підтримувального, психологічно комфортного середовища;
- активна співпраця школи та родини у сфері мовленнєвого розвитку дітей.

Не менш важливим є формування комунікативної культури, що охоплює розвиток етичних норм спілкування, навичок слухання, діалогічного мовлення, уміння аргументовано висловлювати думку та приймати позицію іншого. Як підкреслює О. Савченко, саме у молодшому шкільному віці закладаються основи культури мовлення, які впливають на подальший освітній і соціальний успіх особистості.

Висновки. Отже, інклюзивне освітнє середовище, за умови цілеспрямованої педагогічної організації, стає потужним чинником розвитку техніки мовлення та комунікативної культури учнів. Його ефективність визначається поєднанням традиційних і новітніх методик, індивідуалізацією навчання, емоційною підтримкою дітей та партнерською взаємодією всіх учасників освітнього процесу.

У результаті проведеного аналізу теоретичних джерел і узагальнення наукових підходів встановлено, що інклюзивне освітнє середовище є ефективним чинником розвитку техніки

мовлення та комунікативної культури дітей молодшого шкільного віку. Воно забезпечує умови для гармонійного поєднання соціалізації, мовленнєвої активності та формування толерантності у спільній навчальній діяльності дітей з різними освітніми потребами.

Доведено, що ефективність мовленнєвого розвитку в умовах інклюзивної освіти значною мірою залежить від професійної компетентності педагога, готовності команди психолого-педагогічного супроводу до співпраці, а також від створення позитивного емоційного мікроклімату в класі. Розвиток техніки мовлення потребує цілеспрямованого впровадження спеціальних методик і вправ, спрямованих на формування артикуляційних, інтонаційних, дихальних і ритмічних навичок.

Формування комунікативної культури молодших школярів в інклюзивному середовищі відбувається через створення умов для активної взаємодії, розвитку емпатії, поваги до інших, уміння слухати й висловлювати власну думку. У цьому процесі важливо забезпечити єдність виховних, навчальних і корекційно-розвивальних впливів.

Отже, інклюзивне освітнє середовище виступає не лише простором адаптації, а й потужним ресурсом розвитку мовленнєвої компетентності. Перспективним напрямом подальших наукових досліджень є розроблення та апробація комплексної моделі педагогічного супроводу розвитку техніки мовлення в інклюзивних класах початкової школи, що поєднує інтерактивні, логопедичні та інформаційно-комунікаційні технології.

Результати дослідження підтвердили, що інклюзивне освітнє середовище, за умови професійної підготовки педагогічного колективу та комплексної логопедичної підтримки, сприяє розвитку техніки мовлення і комунікативної культури молодших школярів.

Список використаних джерел

- Вашуленко, М. С. (2011). *Методика навчання української мови в початковій школі*. Київ: Літера ЛТД. 416 с.
- Даниленко, Л. І., & Тараненко, О. М. (2021). Комунікативна компетентність молодших школярів у контексті Нової української школи. *Початкова школа*. 6. С. 12-17.
- Державний стандарт початкової освіти. (2018). Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. *Офіційний вісник України*. 18, 19-28.
- Колупаєва, А. А. (2019). *Інклюзивна освіта: реалії та перспективи*. Київ: Педагогічна думка. 254 с.
- Кузьменко, О. В. (2020). Формування мовленнєвої компетентності учнів початкової школи в умовах компетентісно орієнтованого навчання. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 4, 45-53.
- Мельник, Н. І. (2020). Психолого-педагогічні умови розвитку комунікативних умінь молодших школярів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 27, 120-126.
- Пометун, О. І., & Пироженко, Л. В. (2004). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання*. Київ: А.С.К. 192 с.

References

- Vashulenko M. S. (2011). *Methodology of teaching the Ukrainian language in primary school*. Kyiv: Litera LTD. 416 p. [in Ukrainian]
- Savchenko O. Ya. (2012). *Didactics of primary school: textbook*. Kyiv: Geneza, 368 p. [in Ukrainian]
- Fedorenko L. P. (2005). *Fundamentals of speech culture and stylistics*. Kyiv: Higher School, 311 p. [in Ukrainian]
- State standard of primary education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 21, 2018, No. 87 // *Official Gazette of Ukraine*. 2018. No. 18. P. 19-28. [in Ukrainian]
- Pometun O. I., Pyrozhenko L. V. (2004). *Modern lesson. Interactive teaching technologies*. Kyiv: A.S.K., 192 p. [in Ukrainian]
- Kolupaeva A. A. (2019). *Inclusive education: realities and prospects*. Kyiv: Pedagogical thought, 254 p. [in Ukrainian]
- Danylenko L. I., Taranenko O. M. (2021). *Communicative competence of younger schoolchildren in the context of*

- Савченко, О. Я. (2012). *Дидактика початкової школи: підручник*. Київ: Генеза. 368 с.
- Федоренко, Л. П. (2005). *Основи культури мовлення і стилістики*. Київ: Вища школа. 311 с.
- Хомич, Л. О. (2015). *Розвиток мовлення молодших школярів у процесі інтерактивного навчання*. Харків: Основа. 144 с.
- Шиян, О. І. (2022). Психолого-педагогічні засади формування комунікативної компетентності дітей молодшого шкільного віку. Науковий вісник МДПУ. Серія: Педагогіка. 28, 67-73.

Відомості про автора:

Шершньова Олена Володимирівна
elena.sher2013@gmail.com
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
Наукове Містечко, вулиця, 59, Запоріжжя,
Запорізька обл., 69000, Україна

doi: 10.33842/22195203-2025-35-136-131-136

Матеріал надійшов до редакції 20. 10. 2025 р.
Прийнято до друку 19. 11. 2025 р.

- the New Ukrainian school. Primary school. No. 6. P. 12-17. [in Ukrainian]
- Kuzmenko O. V. (2020). Formation of speech competence of primary school students in conditions of competency-based learning. Pedagogical process: theory and practice. No. 4. P. 45-53. [in Ukrainian]
- Shiyan O. I. (2022). Psychological and pedagogical principles of the formation of communicative competence of children of primary school age. Scientific bulletin of the MSPU. Series: Pedagogy. Issue 28. P. 67-73. [in Ukrainian]
- Khomych L. O. (2015). The development of speech of younger schoolchildren in the process of interactive learning. Kharkiv: Osnova, 144 p. [in Ukrainian]
- Melnyk N. I. (2020). Psychological and pedagogical conditions for the development of communicative skills of younger schoolchildren. Pedagogical education: theory and practice. No. 27. P. 120-126. [in Ukrainian]

Information about the author:

Shershnova Olena Volodymyrivna
elena.sher2013@gmail.com
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State
Pedagogical University
Scientific Town, Street 59, Zaporizhzhia,
Zaporizhzhia region, 69000, Ukraine

doi: 10.33842/22195203-2025-35-136-131-136

Received at the editorial office 20. 10. 2025.
Accepted for publishing 19. 11. 2025.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Абдुльвапова Діана Ленмарівна – студентка 2 курсу спеціальності 012 Дошкільна освіта, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Баранцова Ірина Олександрівна – доцент кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Барбашова Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Барус Маріанна Маринівна – кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії та хімічної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Батарейна Ірина Олександрівна – старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Биков Валерій Юхимович – доктор технічних наук, професор, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Борідко Ольга Русланівна – асистент кафедри української мови, Заклад вищої освіти «Подільський державний університет» (м. Кам'янець-Подільський);

Братченко Андрій Сергійович – здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Бунчук Оксана Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Буров Олександр Юрійович – доктор технічних наук, старший дослідник, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Вахняк Надія Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти, Університет Григорія Сковороди в Переяславі (м. Переяслав);

Волік Наталія Миколаївна – доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти, Дніпровська академія неперервної освіти (м. Дніпро);

Воровка Маргарита Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Врубель Ганна Федорівна – концертмейстер кафедри освітології та педагогіки мистецтв, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Гончарова Ольга Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Гузь Володимир Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Гузь Наталія Василівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Дубяга Світлана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Дьоміна Владислава Ігорівна – асистент кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Дюжикова Тетяна Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії та хімічної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Дюжикова Юлія Юріївна – методист навчального відділу, асистент кафедри хімії та хімічної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Євтушок Іван Анатолійович – науковий співробітник, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Жейнова Світлана Сергіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Загоруйко Людмила Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ);

Зіненко Наталя Володимирівна – старший викладач кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Каспер Ірина Олександрівна – старший викладач кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Кирієнко Максим Геннадійович – викладач-стажист кафедри теорії та методики фізичного виховання, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Кожевников Петро Петрович – асистент кафедри інформатики і кібернетики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Кондратенко Валентина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Кондратова Людмила Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Коноваленко Тетяна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології і методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Конюхов Сергій Леонідович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інформатики і кібернетики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Кохан Олександр Валерійович – науковий співробітник, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Крашеніннік Ірина Володимирівна – доктор філософії, доцент кафедри інформатики і кібернетики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Кулик Ірина Володимирівна – старший викладач кафедри хімії та хімічної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Литовченко Олександра Василівна – науковий співробітник, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Ляпунова Валентина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Максимов Олександр Сергійович – доктор педагогічних наук, професор кафедри хімії та хімічної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Марусяк Ольга Євгенівна – здобувачка вищої освіти факультету соціально-педагогічної та мистецької освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Маслова Аліна Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Муртазієв Ернест Гафарович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і фізики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Негрій Ірина Іванівна – PhD студент 3 курсу кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Негрій Ольга Іванівна – PhD студент 4 курсу, асистент кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Переверзєва Олена Валентинівна – концертмейстер кафедри освітології та педагогіки мистецтва, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Поліщук Анна Миколаївна – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Полякова Лариса Іванівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Прощенкова Єлизавета Володимирівна – здобувачка другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 014.021 Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Рогушина Юлія Віталіївна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Савченко Вадим Юрійович – науковий співробітник, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ);

Сіциліцин Юрій Олександрович – доктор філософії, старший викладач кафедри інформатики і кібернетики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Скрипська Ольга Василівна – кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії та експертизи харчової продукції, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (м. Чернівці);

Солонська Альона Артурівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Таблер Тетяна Іванівна – старший викладач кафедри математики і фізики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Топалов Євген Миколайович – старший викладач кафедри германської філології та методики викладання германських мов, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Федюніна Олена Ігорівна – асистент кафедри української філології та зарубіжної літератури, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Чайковська Ульяна Віталіївна – асистент кафедри української мови, Заклад вищої освіти «Подільський державний університет» (м. Кам'янець-Подільський);

Черкашина Крістіна Анатоліївна – асистент кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Четвертак Тетяна Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії та хімічної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Шевченко Юлія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Шершньова Олена Володимирівна – викладач-стажист кафедри початкової і спеціальної освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Явор Ірина Володимирівна – здобувачка спеціальності 012 Дошкільна освіта кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя);

Яцишин Анна Володимирівна – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, Інститут цифровізації освіти НАПН України (м. Київ).

INFORMATION ABOUT AUTHORS

Abdulvapova Diana Lenmarivna – 2nd year student specialty 012 Preschool Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Barantsova Iryna Oleksandrivna – Associate Professor of the Department of Germanic Philology and Methods of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Barbashova Iryna Anatoliivna – Doctor of Science in Pedagogy, Professor of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Barus Marianna Marynivna – Candidate of Chemical Sciences, Associate Professor of the Department of Chemistry and Chemical Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Batareina Iryna Oleksandrivna – Senior teacher of the Department of Preschool Education and Social Work, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Boridko Olga Ruslanivna – Assistant at the Department of the Ukrainian Language, Higher Education Institution «Podillia State University» (Kamianets-Podilsky);

Bratchenko Andrii Serhiiiovych – Student of the Second (Master's) Level of Higher Education, specialty 231 Social Work, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Bunchuk Oksana Volodymyrivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Education Sciences and Art Pedagogy, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Burov Oleksandr Yuriyovych – Doctor of Technical Sciences, Senior Researcher, Institute for Digitalization of Education, National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);

Bykov Valerii Yukhymovych – Doctor of Technical Sciences, Professor, Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);

Chaikovska Uliana Vitaliivna – Assistant at the Department of the Ukrainian Language, Higher education institution «Podillia State University» (Kamianets-Podilsky);

Cherkashyna Kristina Anatoliivna – teaching assistant of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Chetvertak Tetiana Yuriivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Chemistry and Chemical Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Diuzhykova Tetiana Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Chemistry and Chemical Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Diuzhykova Yuliia Yuriivna – Officer of the Education Department, Assistant Lecturer of the Department of Chemistry and Chemical Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Domina Vladyslava Igorivna – Teaching Assistant of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Dubiaha Svitlana Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Fediunina Olena Ihorivna – teaching assistant of the Department of Ukrainian Philology and World Literature, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Goncharova Olga Anatoliivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Germanic Philology and Methodology of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Huz Nataliia Vasylivna – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor of the Department of Psychology, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Huz Volodymyr Vasyliovych – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Kasper Iryna Oleksandrivna – Senior Lecturer at the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

- Kokhan Oleksandr Valeriyovych** – Researcher, Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);
- Kondratenko Valentyna Oleksandrivna** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Kondratova Liudmyla Hryhorivna** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Institute for Digitalization of Education, National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);
- Koniukhov Serhii Leonidovych** – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer at the Department of Informatics and Cybernetics, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Konovalenko Tetiana Vasylivna** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Germanic Philology and Methodology of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Kozhevnykov Petro Petrovych** – Assistant of the Department of Informatics and Cybernetics, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Krashenninnik Iryna Volodymyrivna** – Associate Professor, Associate Professor of the Department of Informatics and Cybernetics, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Kulyk Iryna Oleksandrivna** – Senior teacher of the Department of Chemistry and Chemical Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Kyriienko Maksym Hennadiiovych** – Assistant at the Department of Theory and Methods of Physical Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Liapunova Valentyna Anatoliivna** – Doctor of Science in Pedagogy, Professor of the Department of Preschool Education and Social Work, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Lytovchenko Olexandra Vasylivna** – Researcher, Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);
- Maksymov Oleksandr Serhiiovych** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Chemistry and Chemical Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Margaryta Ivanivna Vorovka** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Educational Sciences and Art Pedagogy, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Marusiak Olha Yevgenivna** – a higher education student of the Faculty of Social, Pedagogical and Artistic Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Maslova Alina Viktorivna** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Germanic Philology and Methodology of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Murtaziiev Ernest Gafarovych** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Mathematics and Physics, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Nehrii Iryna Ivanivna** – PhD student of the 3rd year of the Department of Preschool Education and Social Work, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Nehrii Olha Ivanivna** – PhD student, assistant of the department of preschool education and social work, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Pereverzeva Olena Valentynivna** – Concertmaster of the Department of Education Sciences and Art Pedagogy, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Poliakova Larysa Ivanivna** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of History and Archaeology, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Polishchuk Anna Mykolayivna** – a student of the first (Bachelor's) level of higher education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Proshchenkova Yelyzaveta Volodymyrivna** – Student of the Second (Master's) Level of Higher Education, specialty 014.021 Secondary Education (English language and foreign literature), Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);
- Rogushyna Yuliia Vitaliivna** – Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor, Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);
- Savchenko Vadym Yuriyovych** – Researcher, Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);

Shershnova Olena Volodymyrivna – Lecturer of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Shevchenko Yuliia Mykhailivna – Doctor of Science in Pedagogy, Professor of the Department of Primary and Special Education, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Sitsylitsyn Yurii Oleksandrovych – Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Informatics and Cybernetics, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Skrypska Olga Vasylivna – Candidate of Chemical Sciences, Associate Professor of the Department of Chemistry and Expertise of Food Products, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi);

Solonska Alona Arturivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Preschool Education and Social Work, Melitopol Bogdan Khmelnytsky State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Tabler Tetiana Ivanivna – senior Lecturer, Department of Mathematics and Physics, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Topalov Yevhen Mykolaiovych – Senior Lecturer in the Department of Germanic Philology and Methodology of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Vakhniak Nadiia Viktorivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Psychology and Pedagogy of Preschool Education, Grigoriy Skovoroda University in Pereiaslav (Pereiaslav);

Volik Nataliia Mykolaivna – Doctor of Philosophy, Senior teacher of the Department of Preschool and Primary Education, Dnipro Academy of Continuing Education (Dnipro);

Vrubel Anna Fedorivna – Concertmaster of the Department of Educational Sciences and Pedagogy of Arts, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Yatsyshyn Anna Volodymyrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Institute for Digitalization of Education, National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);

Yavor Iryna Volodymyrivna – higher education student in the specialty 012 Preschool Education at the Department of Preschool Education and Social Work, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Yevtushok Ivan Anatoliyovych – Researcher, Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv);

Zagoruiko Liudmyla Oleksiivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv);

Zheinova Svitlana Serhiivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Preschool Education and Social Work, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia);

Zinenko Natalia Volodymyrivna – Senior teacher of the Department of Germanic Philology and Methods of Teaching Germanic Languages, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia).

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ АВТОРІВ

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ:

1. Статті подаються тільки в електронній версії (pedagogy@mdpu.org.ua) або завантажуються безпосередньо через інтерфейс OJS (<http://ojs.mdpu.org.ua/index.php/nv>).
2. Мова статті: українська, англійська.
3. Обсяг статті – від **0,4** (16 000) до **1 др. арк.** (40 000 друкованих знаків разом із пробілами). (Меню – Сервіс – Статистика). Оптимальний обсяг статті – 0,5 др. арк.
4. Текст має бути набраний у текстовому редакторі MS Word.
5. Параметри сторінки: всі поля – 2,5 см, без колонтитулів і нумерації сторінок. Розмір паперу – А 4.
6. Шрифт основного тексту Times New Roman, розмір 12, стиль звичайний. Текст друкується без переносів.
7. Параметри абзацу:
 - вирівнювання – за шириною;
 - міжрядковий інтервал – 1;
 - абзацний відступ – 1 см;
 - інтервал між абзацами – 0 мм.

II. ВИДАВНИЧЕ ОФОРМЛЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕКСТУ СТАТТІ:

Блок 1. Індекс УДК (12 пт, у лівому куті, напівжирний шрифт, без відступу першого рядка);

Блок 2 – українською мовою:

- **назва статті** (12 пт, відцентрована, напівжирний шрифт, великі літери, абзац без відступу першого рядка);
- **ІІ автора** (повністю, 12 пт, звичайний, відцентровано);
- **назва закладу, де працює автор** (повністю, 12 пт, відцентровано, курсив);
- **Анотація:** (12 пт, курсив, напівжирний). Далі з нового рядка – текст анотації обсягом від 600 до 800 друкованих знаків (12 пт, звичайний, по ширині тексту);
- **Ключові слова:** (12 пт, напівжирний). Далі в тому ж рядку – перелік ключових слів від 3 до 8 термінів, розділених знаком «;» (12 пт, звичайний, по ширині тексту).

Блок 3 – англійською мовою:

- **Resume:** (12 пт, напівжирний).
- **ІІ автора** (з нового рядка, повністю, 12 пт, по ширині тексту);
- **назва статті** (12 пт, напівжирний шрифт, зразу після ІІ автора в цьому ж рядку, малими літерами). Далі з нового рядка – текст анотації обсягом від 1500 до 2000 друкованих знаків (12 пт, звичайний, по ширині тексту);
- **Keywords:** (12 пт, напівжирний). Далі в тому ж рядку – перелік ключових слів від 3 до 8 термінів, розділених знаком «;» (12 пт, звичайний).

Блок 4 Основний текст статті (12 пт, шрифт звичайний) повинен містити такі елементи, затверджені постановою президії ВАК України № 7-06/1 від 15.01.2003 р. «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліку ВАК України»:

- постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання порушеної проблеми, і на які спирається автор;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки дослідження й перспективи подальшої роботи в цьому напрямі.

Блок 5. Список використаних джерел (мовою оригіналу):

- підзаголовок «Список використаних джерел» (окремий абзац, 12 пт, напівжирний шрифт, прописними літерами, відцентровано);
- перелік використаних джерел (12 пт, звичайний шрифт) подається в алфавітному порядку, оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.

– покликання на джерело в тексті подавати в круглих дужках (Ашиток, 2015, с. 4), де вказується автор, рік видання і номер сторінки.

Блок 6. Список використаних джерел (англійською мовою):

– підзаголовок «References» (окремий абзац, 12 пт, напівжирний шрифт, прописними літерами, відцентровано);

– список використаних джерел із дотриманням вимог APA style, 6th edition: (<http://www.calstatela.edu/library/guides/3apa.pdf>, <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/560/01/>, http://library.nmu.edu/guides/userguides/style_apa.htm).

Блок 7. Коротка довідка про автора (авторів) українською та англійською мовами: прізвище, ім'я, ім'я по батькові – науковий ступінь, учене звання, посада, власний e-mail; назва ЗВО, юридична адреса закладу.

III. ФОРМАТУВАННЯ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ:

3.1.1. Списки

Списки оформлюються так:

- нумеровані: «1. », «1) », «а »;
- марковані: «– », «•».

3.1.2. Таблиці

Таблиці нумеруються. Слово «Таблиця 1.» подається курсивом у правому куті. Формат **назви таблиці**: відцентрована назва, напівжирний шрифт, розміщення – над таблицею. Після таблиці необхідно один рядок пропустити.

Таблиця 1

Дидактичні можливості вебінар орієнтованих платформ

Дидактичні завдання	Засоби вебінар орієнтованої платформи
Повідомлення навчальної інформації, ілюстрація пояснень вчителя	- аудіо-, відеоконференція; - електронна дошка; - спільне відвідування веб-сайтів; - демонстрація роботи програмного забезпечення.
Забезпечення групової взаємодії	- текстовий чат, аудіо- відеоконференція; - спільна робота з електронною дошкою та документами; - додаткові віртуальні кімнати для групового навчання.
Оцінювання навчальних досягнень	- тести, опитування із візуалізацією отриманих результатів.

3.1.3. Рисунки

Рисунки нумеруються. Формат підпису рисунка: відцентрована назва, курсив, розміщення – під рисунком, позначається скороченим словом «Рис.». Перед рисунком і після нього необхідно пропустити один рядок.

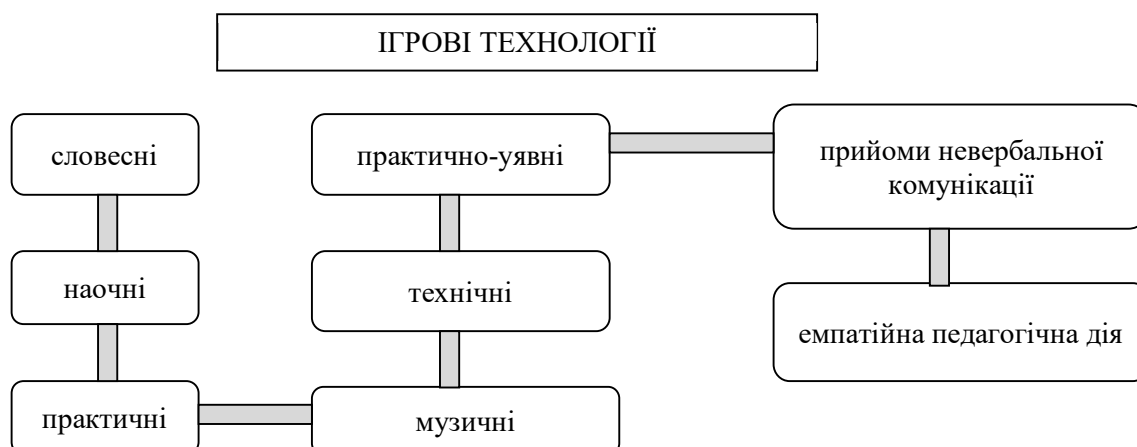

Рис. 1. Ігрові технології

IV. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО НАБОРУ:

Скорочення типу *та ін, і т. п.*, ініціали при прізвищах (напр., *К. Д. Ушинський*), назви населених пунктів типу *м. Київ, с. Іванівка* друкуються через нерозривний пробіл. Скорочення типу *90-ті, 1-го* – із нерозривним дефісом.

При наборі тексту слід розрізняти символи тире «–» та дефіс «-»

Основний тип лапок – «».

Назва символу	Символ	Клавіатурний еквівалент	Приклади використання
Нерозривний пробіл		<Ctrl>+<Shift>+<пробіл>	Ініціали та скорочення відокремлюються нерозривним пробілом: Правильно: «за визначенням П. Крутя», «м. Київ» Неправильно: «за визначенням П. Крутя», «м. Київ»
Дефіс	-	<Ctrl>+<Shift>+<->	Правильно: «науково-практична діяльність» Неправильно: «науково – практична діяльність»
Тире	–	<Alt>+<Ctrl>+<Num->	Тире відокремлюється з обох боків пропусками та є більшим за довжиною від дефісу. Використовується для логічного поділу речення та опису діапазонів: § «YouTube – сервіс, що надає послуги відеохостинга.» § 1941 – 1945 рр. § Київ – Одеса
Лапки (ялинка)	«»	< Shift >+<">	Використовуються як <u>основний тип лапок</u> . Правильно: «екологічна казка» Неправильно: § ‘екологічна казка’ § “екологічна казка”
Верхні лапки	“”	<Ctrl>+<`>+<Shift>+<`>; <Ctrl>+<’>+<Shift>+<’>	Використовуються як вкладені лапки: «...термін “Екологічна казка” вживається...»
Апостроф	’	<Ctrl>+<’>+<’>	Правильно: «взаємозв’язок» Неправильно: «взаємозв’язок», «взаємозв"язок».

Наукове видання

**Науковий вісник
Мелітопольського державного педагогічного університету
Серія: Педагогіка**

Випуск XXXV

Матеріали подано мовою оригіналу.

Автори опублікованих матеріалів несуть цілковиту відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

**Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали.
Рукописи не повертаються.**

**Підписано до друку 12.12.2025 р. Формат 60х84/8. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. акр. 34,88. Тираж 300 примірників**

**Видавець
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Адреса: вул. Наукового містечка, 59, м. Запоріжжя, Запорізька область, Україна, 69000
Тел. (0619) 44 04 64
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції
від 16.05.2012 р. серія ДК № 4324**

**Надруковано ФО-П Однорог Т.В.
Тел. (098) 243 96 51
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції
від 29.01.2013 р. серія ДК № 4477**